

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob no-
deljah Din 1.—.

TABOR* izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
da umom naslednjega dne ter stane
merčno na pošti D 10.—, za in-
zemstvo D 18.—, dostavljen na dom
D 11.—, na izkaznico D 10.—,
inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 2.

POŠTNA PAVSALIRANA

TABOR

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob no-
deljah Din 1.—.

UREDNIŠTVO: se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 2, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 278.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, priloge, demo. Tele-
fon št. 24. ŠHS poštnoštevnica
— 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. — Dopolnila se ne vrnejo.

Leto: III.

Maribor, sreda 26. aprila 1922.

Številka: 95.

Za kulturni napredek.

Maribor, 25. aprila.

Naprednjaki so bili zmeraj in pov-
od nositelji kulturnega napredka.
Kulturni napredek je po naprednem
naziranju cilj politične in gospodar-
ske borbe; kulturna stopnja naroda
kaže, kako globoko je prodrla napred-
na misel v široke ljudske plasti. Poli-
tična samostojnost je sredstvo za go-
spodarski napredek, ta je podlaga na-
rodnemu blagostanju in narodno bla-
gostanje je nepopolno, da, minljivo, če
ni podprto z narodno kulturo. Ni tre-
ba dokazovati, koliko pozitivnih uspe-
hov so dosegli naprednjaki v vseh de-
ležah in pri vseh narodih. Tudi slo-
venski demokrati smo ponosni na delo
naših prednikov. Nasprotniki kaj radi
ironizirajo delo slovenskih naprednja-
kov, a objektivni politični zgodovinar,
ki proučuje slovenske razmere petde-
set let nazaj, mora priznati, da so slo-
venski naprednjaki vzlic težkim raz-
meram, ki se je v njih nahajal naš
narod, izorali lep kos slovenske kul-
turne ledine. Mlajša generacija na-
prednega izobraženstva, ki je črpala
svoje kulturno-politične ideje iz bo-
gate zakladnice češkega duha, je za-
čela v naši ožji domovini delovati po
čela v naši ožji domovini delovati po
metodah velikih čeških mož — naj na-
vedemo samo ime: T.G. Masaryk — in
njena politična borba je imela jasno
zarisane cilje: jugoslovenska nacional-
nost, državna samostojnost, visoka na-
rodna kultura. Podobna borba se je
bila vršila na Hrvaškem in v Srbiji.
Tudi tam so delovali napredni izobra-
ženci za jugoslovenski in radikalno-
demokratski program. Demokratska
stranka je danes ponosna, da ima v
svojih vrstah najagilnejše boritelje
za jugoslovenstvo in za široko, kultur-
no demokracijo. To je njena prednost
in jamstvo za njene bodoče uspehe. V
demokratski stranki je združen cvet
naših intelektualcev: ona združuje
ljudi, ki so se povzpeli do samostojne-
ga življenjskega in svetovnega mazora.
Večstoletna zgodovina človeštva
nam priča, da je ideja znagovala nad
surovo silo in da je trezen, previden
razum veljal več, kakor slepa strast,
več kakor absurda opojnost sfanatiz-
iranih množic. Kar velja za človešt-
vo, to velja tudi za naš narod. Prejali-
slej se bodo morali umiriti valovi vz-
burkanega političnega življenja;
strast in fanatizem bodeta morala od-
stopiti pred treznim razumom in
zdravo uvidevnostjo. Demokrati —
nositelji napredne misli — niso v
strahu pred sodbo zgodovine. Če so se
delale napake, tedaj so bile veliko
večje v nasprotnih vrstah. Demokrat-
ski program je jasen in čist.

Demokracija se skuša uveljaviti,
kolikor je v danih razmerah mogoče.
Da naše razmere niso ugodne za obstoj
široke, kulturne demokracije, temu je
kriva težka, s primitivno borbo za naj-
primitivnejše pravice izpolnjena zgo-
dovina, primeroma skromen kulturni
nivo širokih množic in ravno tako
skromna gospodarska diferenciacija.
Danes se napredni elementi — koi-
kor jih ni psihoza sedanje dobe odsu-
nila na Kriva pota in ovinke — bore
predvsem za znago jugoslovenskega
nacionalizma v novi, iz različnih u-
pravih delov nastali državi. Politič-
na fronta je tako okupirala razdrob-
ljene napredne sile, da s težavo kri-
tijo svojo kulturno in gospodarsko
fronto. Saj se je danes treba boriti za
to, kar je bilo pred tremi leti jasno
tudi večini nasprotnikov: za jugoslo-
vensko edinstvo. Izpremenljivost in
vrtoglavost političnih strank v Jugosla-
viji je nujno zadržala napredne
sile v njih razvoju in prisilila demo-
kratsko stranko, da se je politično ve-

Iz ministrskega sveta.

Dr. Kumanudi grozi z demisijo.

ZM Zagreb, 25. apr. V včerajšnji
seji vlade je bilo prečitano pismo fin.
min. Kumanudija na g. Ljuba Davidovi-
ća, v katerem sporoča demokratske-
mu klubu, da bo iz kluba izstopil in po-
dal ostavko, če bi demokrati glasovali
proti 200% -ni dokladi na zemljiški
davek. Demokratski klub je vzel to na
znanje.

Anglija hoče posredovati v vprašanju rapall- ske pogodbe.

ZM Zagreb, Dasi je angleška
vlada prvotno izjavila, da se ne bo
vmešavala v pogajanja med našo in
italijansko vlado v Genovi, se zdaj po-
roča iz Londona, da je zadnje dni opri-
stila svojo rezerviranost in se začela
živahno zanimati za potek pogajanj
med dr. Ninčičem in italijansko dele-
gacijo. V angleških političnih krogih

Ameriško posojilo 100 milijonov
dolarjev je bilo sprejeto. Emisijski
kurz 85, obrestovanje 8%, na 40 odnos-
no 20 let.

Govorilo se je o stališču vlade k o-
stavki muslimanskih ministrov. Skle-
nilo se je, da naj se sestanejo ministri
Pribečević, Marković in Trifković k
posvetovanju in šele potem bodo stor-
jeni definitivni sklepi.

se trdi, da bo angleška vlada, če po-
gajanja o izvršitvi rapalske pogodbe
ne bi v prihodnjih dneh vedla do po-
zitivnega rezultata in če bi Italija iz-
vedbo rapalske pogodbe še dalje na-
menoma zavlačevala, vplivala na Ita-
lijo v tem smislu, da striktno izvede
rapalsko pogodbo.

Konferenca v Genovi.

Odločna izjava Poincaréja: — Zastopnik Male antante proti portoroškim
sklepom. — Tudi Madžarska sklepa za hrbtom konference pogodbo z
Rusijo. — Posvetovanja zaveznikov o Čičerinovi noti Lloyd Georgeu. —
Pred važnimi dogodki na konferenci. — Poincaréjeva nota jugoslovenski
vladi?

DKU Genova, 24. aprila. Danes
zvečer se je izvedelo o govoru Poincaré-
ja, ki ga je imel popoldne. V svojem
govoru je dejal, da Francija ni impe-
rijalistična, zahteva samo izvršitev po-
godbe, ki tvori podlago evropskega mi-
ru in blagostanja Francije. Od Fran-
cije se ne more zahtevati, da bi se raz-
orožila v trenutku, ko je Nemčija s
svojo pogodbo z Rusijo prekršila ver-
sailsko mirovno pogodbo in ko pan-
germani iščejo priložnosti za masčeva-
nje. Če francoska delegacija tem ide-
jam ne bo mogla priboriti zmage, te-
daj je na žalost onemogočeno nadalj-
no sodelovanje pri genovski konfe-
renci.

DKU Genova, 24. aprila. Na seji
avstrijske podkomisije, ki se je vršila
danes popoldne, se je razpravljalo o
vprašanju, ali naj se sklene trgovin-
sko-politična pogodba ali pa samo re-
solucije. Italija se je postavila na sta-
lišče, da je potrebna pogodba. Vpraša-
nje pa je ostalo odprto. Na to se je
razvila diskusija o sklepih londonskih
izvedencev, pri čemur se je sprejela
zahteva, da morajo nasledstvene drža-
ve nemudoma ratificirati trgovinsko-
politična priporočila v Porto-Rose. —
Italijanski zunanji minister se je po-
tegoval za ratifikacijo. Jugoslovenski
trgovinski minister Janković se je po-
stavil v imenu držav Male antante na
stališče, da so portoroški sklepi samo
priporočila, ki se lahko izpremenijo, in
da bi morala veljati ne le za nasled-
stvene države, marveč za vse evropske
države. Odločno svari pred tem, da bi
se skušalo v Genovi pritiskati ravno
na nasledstvene države, ker bi se te
čutile prizadete v svoji suverenosti.
One niso afriške kolonije, marveč ev-
ropske države. Države Male antante
odklanjajo z vso odločnostjo predlog
londonskih izvedencev. Italijanski de-
legat Olivetti je izjavil, da bi morali
sklepi veljati za vse evropske države.
Na to je bil sestavljen redakcijski od-
bor, ki bo staval odgovarjajoče predlo-
ge.

DKU Genova, 24. aprila. Danes
se je govorilo v angleških in ameriških
krogih, da je Bethlen v imenu mad-
žarske vlade sklenil z delegati sovjetov
posebno pogodbo. Madžarska delegaci-
ja je izdala poseben dementi, ki v njem
govori samo o vesteh, da bi se sklenila
»vojaška konvencija« in te vesti od-
ločno odklanja. (Izgleda tedaj, da se je

Madžarska res pridružila nemškemu
vzgladu, kar bi odgovarjalo njenemu
zahrbtnemu in masčevanjaželnemu
političnemu mentalitetu).

DKU Genova, 24. aprila. Kom-
ite, ki ima nalog, proučiti Čičerinovo
noto Lloyd Georgea, je danes začel po-
slovati. Zastopniki zaveznikov so več-
raj zahtevali od ruskih delegatov pre-
delni odgovor na posamezne točke
cannške resolucije. Rusi so danes pre-
dali svoj odgovor, ki je sestavljen na
temelju Čičerinove note. Po ruskih
izvajanjih je bilo Krasinu in Litvinov-
u, ki sta zastopala Rusijo, stavljenih
več vprašanj glede pojasnitve posa-
meznih točk, nakar so zastopniki za-
veznikov izjavili, da jim je sedaj rusko
stališče znano ter da bodo v kratkem
zavzeli k temu svoje stališče. V dopol-
nilu, ki so ga dostavili Rusi, se nava-
jata dva pogoja za izpolnitev ruskih
obveznosti: 1. da dovolijo zavezniki
Rusije primeren kredit in 2. da pripo-
znajo Rusijo de jure. Nadalje sporoča-
jo, da se morajo vojni dolgovi Rusije
ne le zmanjšati, temveč sploh črtati,
ter zahtevajo 30letni moratorij, med
katerim odpade vsako obrestovanje.

DKU Genova, 24. aprila. Lord
Birkenhead je danes pred angleškim
auditorijem obširneje razpravljalo na
črtu Lloyd Georgea, ki ga je omenil v
razgovoru z Barthoujem. Konferenca je
neobhodno potrebna za nadaljnji mo-
ralični obstoj narodov. Dolžnost vsa-
kega posameznika pa je, da konferen-
co in njene vzvišene cilje podpira. —
Kdor je proti tej konferenci, je proti
vsemu človeštvu. Povdarjal je nadalje,
da je sporazum z Rusijo neobhodno
potrben. Anglija ne bo opustila ničesar,
kar bi moglo konferenci koristiti
ter je pripravljena doprinesiti tudi
žrtve. Angleški krogi so mnenja, da
bo francoska delegacija sprejela 10-
letno premirje pod pogojem, da sme
Francija v slučaju, da bi Nemčija po-
godbe ne izpolnjevala, iztirjati svoje
zahtevke tudi z vojaškimi sankcijami.

DKU Berlin, 25. aprila. Kakor
poroča »Tagblatt« iz Beograda, je
sprejela jugoslovenska vlada od Poin-
caréja noto, s katero poziva malo an-
tante k posvetovanju o razveljavlje-
nju nemško-ruske pogodbe. Baje je
pripravljen že konkreten predlog. —
Vlada bo tekom prihodnjih dni raz-
pravljala o tem predlogu.

zala s strankami, ki niso niti demo-
kraljične niti kulturno-napredne. Ta
ji je nedvomno škodovalo, zato pa je
treba, da se v stranki goji z vso inten-
zivnostjo kulturno delo, kulturni pro-
gram.

Demokratska stranka ima velikega
nasprotnika: nekulturo. Nekulturno
množice postanejo hitro plen demago-
gov, ki jim obetajo gradove v oblakih.
Nekultura v zvezi s ponianjkljivo dru-
žabno vzgojo je kriva, da je v našem
javnem življenju toliko prostastva in
surovosti ter tako malo kritičizma. In-
stinkt zmaga nad razumom in brez-
vestni demagogi ga naprenehoma pod-
žigajo, da je zmeda večja.

Sušteršičeva prošnja je razkrila —
komur je namreč bilo treba razkrivati
— vso notranjo gnulobo klerikalizma.
Naivneži mislijo, da se bo ta gnili or-
ganizem sesul in razpadel. Mi nismo
tega mnenja. Klerikalizem je istotako
nujna posledica dejanskih razmer ka-
kor na pr. radičevstvo in frankovstvo.
Te razmere pa bi se dale izraziti z eno-
samo besedo: nekultura.

Demagogi in reakcionarji si po-
magajo na ta način, da ne pustijo zdrav-
nemu razumu do besede, ampak ga
»panajo« z raznimi gesli, katerih uč-
inek že poznajo. Če se posreči prepojititi
množico z resnično izobrazbo, tedaj ta
sredstva ne učinkujejo več ali vsaj ne
tako naglo. Seveda dobi politično in
socialno življenje takoj drugo obliko.

V tem tiče skrivnosti naših uspe-
hov. Napredni sloji našega naroda
morajo biti ekspanzivni do najvišje
mere. To se pravi: ne smejo se zadovo-
ljiti s tem, da so sami napredni in kul-
turni, ampak morajo naprednost in
kulturno naprenehoma širiti med ostale
sloje. Problem jugoslovenskega naci-
jonalizma je problem našega kultur-
nega napredka, torej tudi problem
inteligence.

Na ovetno nedeljo je v Mariboru
pred zbranimi zastopniki demokrat-
skih organizacij govoril o tem vpra-
šanju dr. Reisman. Naj bi njegove le-
pe besede ne bile pozabljene, naj bi
vzbudile naše izobraženstvo po mestih
in na deželi. Delajmo kulturno!

Dr. J. Stefančič.

Pred volitvami v občin- ske agrarne odbore.*

Kakor znano, sodelujejo pri izvedbi
agrarne reforme kot posvetovalni or-
gani agrarnih oblasti agrarna zastop-
stva in to pred vsem občinski agrarni
odbori. Ustanova agrarnih zastopstev

* Najvažnejše uredbe o agrarni re-
formi, ki imajo danes silo zakona in se
morejo spremeniti le zakonodajnim po-
tom (čl. 130 Vidovdanske ustave):

1. Prehodne odredbe za pripravo
agrarne reforme z dne 25. februarja
1919.
2. Uredba o prepovedi odvajanja iz
obremenitve veleposesniških zemljišč
od 21. julija 1919 (v Sloveniji se smatra
za veleposestvo ono, ki obsega 75 ha ob-
delovalne zemlje ali pa 200 ha zemlje
sploh (z gozdovi in pašniki)).
3. Uredba
o delni eksproprijaciji veleposesniških
zemljišč za javne (državne in komunal-
ne) interese, za kolonizacijo, za zgradbo
zemljeradniških domov, za zgradbo de-
lavskih in uradniških stanovanj in vrt-
ov in za poljedelske zadružne organiza-
cije z dne 12. februarja 1920 št. 2120.
4. Uredba o oddajanju veleposesniških
zemljišč v 4-letni zakup od 3. septembra
1920, št. 14140.
5. Naredba o državnem
nadzorstvu in državni upravi velepo-
sestev od 3. septembra 1920, št. 14082.
6. Naredba o agrarnih zastopstvih od 12.
aprila 1919.
7. Naredba o nakazovanju
kurjave in stavbenega lesa od 27. aprila
1921, št. 12443.

v naši državi je analogna bivšim agrarnim zastopstvom v Rusiji za časa Kerenskyja in jih je vpeljal takratni minister zemljedelstva Černov. Naloga občinskih agrarnih odborov je v tem, da izvršijo popise vseh samostojnih družin v občini z navedbo števila članov družine, števila poslopij in živine, kakor tudi površine posameznih vrst zemljišč, ki jih te družine posedujejo in koliko obdelovalne zemlje želijo dobiti. Agrarni odbori nadalje predlagajo, koliko veleposestniške zemlje in kje naj se da v zakup družinam (predvsem invalidom, vojnim vdovam, kmetiškim delavcem in hlapcem in malim posestnikom, ki se pečajo in živijo izključno ali v prvi vrsti od poljedelstva in ne posedujejo več kot 10 oralov svoje lastne obdelovane zemlje; zemlja se ima dajati v zakup po redu pričenši pri najbolj siromašnih in le, ko so potrebe teh krite, in je dovolj zemlje na razpolago, pridejo na vrsto tudi kmečki obrtniki). Agrarni odbori predlagajo tudi, koliko drv za kurjavo, stavbenega lesa in stelje naj dobijo upravičene družine iz veleposestniških gozdov in zbirajo sploh ves material potreben za izvedbo agrarne reforme.

Že iz teh kratkih podatkov je videti, da vršijo agrarni odbori važno gospodarsko in socialno nalogo pri eni panogi državne uprave v okvirju svoje občine in zato tudi ni malega pomena, kako odborniki zastopajo interese agrarnih upravičencev. Sedanji agrarni odbori so bili izvoljeni v jeseni l. 1920. Takrat je bilo zanimanje za agrarno reformo v slovenskih krajih precej neznanost. Ljudstvo ni bilo poučeno o agrarno reformnih predpisih in zato tudi ni verovalo v izvedbo agrar. reforme. Mnogo občin se takrat ni izjavilo za interesiranje, vsled česar v teh občinah tudi niso bili izvoljeni agrarni odbori. V drugih občinah zopet agrarni odbori niso bili pravilno izvoljeni, ponekod so samozvanci, ki so slutili, da bo pri agrarni reformi kaj dobiti, sami sestavili agrarni odbor, ki je začel kot tak funkcionirati. V takih slučajih so zastopali agrarne interese ljudje, ki se ne bavijo v prvi vrsti s poljedelstvom kakor uradniki, trgovci, stalno nameščeni železničarji in drugi.

Od jeseni l. 1920 naprej pa do danes se je zanimanje za agrarno reformo med kmečkim ljudstvom znatno razširilo. K temu je pripomogla na eni strani faktična izvedba agrarne reforme, na drugi strani pa poučna predavanja organov agrarnih oblasti ob priliki komisijских obravnav. Tako se je v območju okrognega agrarnega urada v Mariboru, v katerega spada 123 veleposestnikov iz Štajerske in Koroške z ca. 79.000 ha zemlje, oddalo od ca. 11.000 ha obdelovalne zemlje v zakup ca. 7000 ha. Poleg dejanske izvedbe agrarne reforme pa so bila nujno potrebna predavanja, ker le potem pouka se je moglo pristopiti k sistematični izvedbi agrarne reforme. Delo ni

lahko, kakor se bi to domnevalo, in zahteva mnogo požrtvovalnosti. Treba izmiriti spore med veleposestniki na eni in kmeti na drugi strani, kakor tudi nesoglasja med posameznimi občinami in spore med posameznimi interesi. Vse te ovire je treba premagati, da se razmere na deželi zopet konzolidirajo in tako zopet dvigne agrarna produkcija, ki samoumevno trpi za časa provizorija. In dasi delo še davno ni dovršeno, je vendar po preteku dobrega leta opaziti veselo dejstvo, da se je samozavest kmečkega ljudstva zelo okrepila, ob enem pa se je povzdignil njegov duševni nivo. Zaveda se, da sodeluje pri važnih panogah državne uprave, razmišlja in študira uredbe in odloke, pomaga pri pravični razdelitvi zemlje in se tako začneja pečati s pravo kmečko politiko.

Razumevanje za pravilno izvedbo agrarne reforme se širi in zato je tudi zanimanje za predstojajoče volitve v občinski agrarne odbore, ki se vršijo dne 30. aprila, vedno bolj živahno. Želeli bi bilo, da bi se županstva tudi potem okrajnih glavarstev, ki nadzirajo te volitve, dobro pončila o volilnem postopanju, da bi se tako volitve čim bolj pravilno izvršile in na ta način izbeglo raznim poznejšim pritožbam. Pri tej priliki bi hotel opozoriti samo na nekatere točke glede volitev. Po naredbi o agrarnih zastopstvih z dne 12. aprila 1919 sestavijo občinski uradi imenike predstojnikov družin, ki stalno bivajo v občini in živijo poglavito od obdelovanja zemlje, po sledečih 5 kategorijah: v prvo kategorijo spadajo oni, ki nimajo nič svoje zemlje, v drugo oni, ki nimajo toliko zemlje, kolikor bi je mogli s svojo družino obdelati; v tretjo oni, ki imajo toliko zemlje, kolikor je morejo obdelati s svojo družino; v četrto oni, ki obdelujejo svojo zemljo z lastno družino in s pomočjo najetih delavcev (hlapcev, dekel in stalnih dni-marjev) in v peto oni, ki obdelujejo svojo zemljo samo z najetimi delavci, ali pa dajejo zemljo v zakup. Pravico do volitve imajo tudi vse polnoletne žene, če vodijo svoje gospodarstvo kot samostojne gospodarice. Občinski urad razgrni imenik na vpogled in to objavi na običajen način. Kdor ni vpisan v imenik, lahko to zahteva stavi pri občinskem uradu, ki mora vse pritožbe vpsolati agrarni direkciji s svojim poročilom in agrarna direkcija tekom 8 dni o stvari končno odloči. Volitev vodi župan, ki pritegne v komisijo dva člana iz prve skupine in enega iz druge. Člani vpisani v prvi in drugi kategoriji, glasujejo namreč skupno, tvorijo prvo volilno skupino, dočim člani 3., 4. in 5. kategorije tvorijo drugo skupino in glasujejo istotako skupno. Prva skupina voli za vsake 10 svojih volilcev po enega odbornika, dočim voli druga skupina za vsake 20 svojih volilcev po enega odbornika. Po možnosti mora biti zastopana vsaka vas. Zoper nepravilne volitve je dopusten priziv na agrarno

no direkcijo tekom osmih dni od dneva volitev.

Pričakovati je, da se bodo volitve pri živahnem zanimanju, ki je objelo kmečko prebivalstvo za agrarno reformo, izvršile v redu in pravilno, tako, da bodo prišli v odbore možje, ki bodo pravi zastopniki malih kmečkih interesov in ki se bodo pri razdelitvi zemlje ozirali ne na osebne razloge in strankarsko pripadnost, temveč na dejansko potrebo interesentov.

Politične vesti.

* V seji narodne skupščine dne 24. t. m. je bila izvoljena enkratna komisija za preiskavo afere generala Zečeviča. Radikalci imajo v komisiji 3, demokrati 3, zemljoradniki 1, klerikalci 1 in socialisti ter republikanci skupno enega zastopnika.

* Upravna razdelitev države. Ukaz o razdelitvi države na oblasti je bil 24. t. m. podpisan. Predvideno je 23 oblasti in sicer v Vojvodini 2, v Srbiji 11, Črni gori 1, Bosni 4, Dalmaciji 2, Sloveniji 2, Hrvaški 4.

* Ministrski svet je v seji 24. t. m. odobril ameriško posojilo in naročil dr. Kumanudiju, da pogajanja za posojilo zaključi in podpiše.

* V finančnem odboru narodne skupščine so bile 24. t. m. sprejete dvanajstine za maj in junij ter je bil definitivno odklonjen predlog za 200% doklado na zemljiški davek.

Dnevna kronika.

Zanimivo! »Straža« se lunduje nad g. Jožefom Petričem, ki je urednik klerikalnega »Slovenca« in Prepeluhovega »Avtonomista« obanem in je celo tako vsestranski, da v »Avtonomistu« napada klerikalno stranko, kateri v »Slovencu« služi. Nas stvar dalje ne zanimala, značilna pa je konstatacija »Straže« vsekakor, ker dokazuje tesne finančne zveze g. Prepeluha in njegovega »Avtonomista« s klerikalno stranko. To dokazuje tudi sledeči grozilni konec »Stražine« notice: »Mi si dovoljujemo g. Prepeluha opozoriti na ta napad na našo stranko in njene poslanca. Kaj reče g. Prepeluh k temu?«

— Smrtna kosa. V Meži pri Dravogradu je umrl lesotroec g. J. Pernath, star 74 let. Blag mu spomin!

— Otvoritev mostu v Veržuju. V nedeljo dne 23. t. m. se je vršila slavnostna otvoritev mostu pri Veržuju, ki veže Prekmurje s ostalim delom Slovenije. Slavnosti so prisostvovali minister javnih del Vukičević, poljedelški minister Ivan Pucelj in pokrajinski namestnik Ivan Hribar. Pokrajinski namestnik Ivan Hribar je v svojem govoru podal kratko zgodovino zgradbe tega mostu. Po njegovem govoru je opravil proš dr. Tomažič službo božjo, pri kateri se je prvič pel evangelij v

slovenskem jeziku. Po maši je šel v srbskem jeziku govor, v katerem je poudarjal važnost tega mostu ter nato v prekmurskem narečju pozval domačine k zvestobi in udanosti do domovine. Nato je minister javnih del Vukičević s kratkim govorom izročil novi most javnemu prometu. Tako se je izpolnila dolgoletna želja Prekmurcev.

— Slovenski pisatelj in literarne tekme pariških listov. Pariški dnevnik »Eclair« je objavil neki roman, ki je v njem manjkalo na raznih mestih 80 besed. Razpisal je nagrade za one, ki bi pravilno uganili te besede. Popolnoma pravičen odgovor je poslal slovenski pisatelj, znani prevajalec iz francoščine g. dr. Debeljak. Nagrada je čisto pariška: — liter kolonjeke vode!

— Vaelav Klofač v Ljubljani. V pondeljek popoldne je došel v Ljubljano bivši češki vojni minister Vaelav Klofač, mož, ki si je pridobil za vso slovansko stvar mnogo zaslug. Želimo, da bi se na naših tleh počutil srečnega, če tudi prihaja v posete k našim političnim nasprotnikom.

Kolo jugoslovenskih sester v Celju za »Dom kraljice Marije«. Kolo jugoslovenskih sester je poslalo Narodnemu ženskem Savezu, slovenski del, za »Dečji in materinski dom« 20.000 K.

— Brezno. (Nespeča.) V pondeljek dne 24. t. m. je pomagal 26-letni Edvard Pogačnik podirati v gozdu dreve. Pri tem ni bil dovolj previden in mu je padlo drevo na nogo ter mu zdrobilo levo nogo pod kolenom. Ponesrečenca so prepeljali v Maribor, kjer ga je s koroškega kolodvora prepeljal rešilni oddelek v bolnico.

— Beograd za gladno Rusijo. V Beogradu so na Veliki petek nabrali 400.000 Din. za gladno Rusijo.

— Ruščina na tržaški trgovski visoki šoli. Na tržaški trgovski visoki šoli so ustanovili sedaj tudi stolico za ruski jezik. Zanimivo pa je, da se na nobeni tržaški trgovski šoli ne poučuje nobenega jugoslovenskega jezika, čeprav tvorijo Jugoslovni večine prebivalstva tržaške okolice in Julijsko Krajino ter imajo tudi z jugoslovenskim trgovskim svetom v naši kraljevini največ stikov. Toda Italijani pravijo: »Čemu bi se učili jugoslovensčine; saj shajamo pri Jugoslovenih z nemščino.« Značilno je to za našo zavednost.

— Pašičeva avtomobilska nezgoda. Dne 24. t. m. se je Pašičev avtomobil po soferjevi nerodnosti zaletel v voz električne železnice. Pri sunku je dobil Pašič poškodbe na križu in na nogi. Vendar upajo, da ne bo komplikacij.

— Umrl je v Pragi v noči od nedelje na pondeljek za možgansko profesor na umetnostni akademiji, hrvatski slikar Vlaho Bukovac.

— Osebna varnost v Nemški Avstriji. Kako visoko stoji osebna varnost v blaženi Avstriji, dokazuje do-

B. B.:

Aforizmi iz Masarykovih spisov.

Narodna čast zahteva obrambo, oziroma spoznanje resnice in nič več!

Naš patriotizem mora biti naprednost, narodnost nam mora biti človekoljubnost.

Zlo moramo premagati z dobrim. Zavrzimo dosledno vsako nasilje, ker sicer ne moremo naprej. Braniti se moramo in smemo. V skrajnem slučaju tudi z železom, vendar pa se varujmo, izogibajmo aktivnega nasilja in vedno novega nasilja.

Staro pravilo: Ne laži! poučuje več kakor vse bombastične fraze o domovini in narodu.

Demokracija pomeni vladu ljudstva, pomeni svoboden in zaveden narod, ki je sposoben, da si sam urejuje svoje zadeve in da vlada s samim seboj; demagogija hoče narod voditi, zato pa potrebuje maso, ki jo je lahko zaslepiti in pridobiti s kričnimi gesli. Demokracija je za ljudstvo, demagogija proti njemu.

Demokratizem leži v delu, v poštenem delu, v moralni odgovornosti in

sproti družbi. Aristokrat noče delati, ampak pusti drugega, da dela zanj. Zares moderen človek, ki hoče napredek, je delaven: on dela.

Problem socializma so par excellent filozofska vprašanja; današnji socializem sili po svoji teoriji in praksi vsakega človeka, da revidira svojo filozofijo in svoje življenje. Socializem je danes orux našega znanja, zavesti in vesti.

Statistika poklicev nas uči, da je danes (po Büchnerjevi statistiki) približno 10.000 raznovrstnih poklicev — in vsi ti med seboj izprepletani odnosi številnih vej se naj izčrpajo z borbo med dvema razredoma? Ta enostavnost bi bila krasna, če bi obstojala v resnici. Toda to je, da ne obstoja.

Življenje vendarle ni gola borba. Drzno se trditi, da ljudje vsi razredov čutijo medsebojno vzajemnost in da je med ljudmi in razredi vez iskrenega človeštva. Ni je preveč, vsekakor pa več kakor trde razni materialisti. In ta človečanska zavest ima znaten vpliv.

Naša rešitev ni v samem državnem pravu; primum necessarium našega političnega prizadevanja je izobrazba in pravost.

Kdor čuti resnično težnjo po univerzalnosti in izobrazbi; kdor želi delati na to, da bi naš narod ne bil malenkosten, ta se ne more postaviti na ves svet, kajti na vsem svetu ne moreš stati. Kdor želi svet preobraziti, mora imeti čvrsto podlago, ki jo je zahteval Arhimedes, a to je družina in narod. Brez zdrave, polne družine ni zdravega, polnega naroda, brez naroda smo nihče in nič.

Lagati zaradi stranke ali domovine je tudi laž, kakor če sažeš za lastni žep. Tam, kjer se laže v imenu domovine, naroda itd., se je vedno pokazalo, da je bila osebna korist tista, ki je hotela laž. Res je, da so ljudje tudi v politiki, kakor v vsakem vzajemnem delu, radi posegali po laži in nasilju (laž ni nič drugega kakor vrsta nasilja); gre pa za to, ali naj tu nastopi napredek ali ne? Ni napredek, če zrušimo na papirju nasilniški absolutizem, dejansko pa nam ostane absolutizem laži in nasilja pod formo konstitucionalizma in parlamentarizma.

Na poti življenja po deželah in krajih, sem našel zelo čudno deželo — to se pravi: v tej deželi — baš to je čudno — pijejo ljudje strup. Tam sem videl posebne manjše zavode, ki se v njih ta strup prodaja na malo. Kakor so drugod nad trgovinami obešeni napisi: tukaj se prodaja sladkor, kava

itd., tako vidite v tej deželi napise: tukaj si človek po ceni kupuje slabo krvnost, sušico, duševne bolezni, božjast; tu se prodaja beda, siromaštvo; tu dobiš kugo, kolero, legar. To so zares čudni napisi. A najdeš take, ki so še bolj čudni. Tukaj človek postane neumen, drugod celo: tukaj nastajajo bebi, brezčutni, grobi in surovi ljudje.

Vsi ti prostori so dobro obiskani. In ne samo to: v tej deželi pobere vlada precej denarja v obliki davkov na ta strup; cerkev in njeni največji, najbogatejši dostojanstveniki se tudi poslužujejo tega strupa. Prestol in oltar počivata na tem strupu. Mnogo se ga porabi pri narodnih in patriotičnih proslavah; kar me je najbolj začudilo, je to, da mati cerkvenih in verskih slavnosti ne vidiš brez strupa. Ogromne procesije prihajajo z vseh krajev k Materi božji. Gledam in opazujem. Ljudstvo niti ne molli, ni resno in pobožno — nasprotno pa vidim, kako ga je razdražil ta strup, kako se prička med seboj, okoli cerkve vidim samo nesnago, okuženost, od katere umirajo ljudje...

To je tendar zelo čudno! Vprašate, kaj je to? Povedo vam: Da, gospod, te procesije so le na videz krščanske procesije, krščansko - verske nazore imamo le na zunaj, sicer pa priznavamo drugo vero, imamo tri bogove, smo mnogobožci, častimo svojo posebno

godeli, ki se je odigral ob priliki otvoritve veržeskega mostu. Ob tej slavnosti je potovalo več naših dostojanstvenikov, ki so morali naravno preko Spilja po avstrijskem teritoriju. Še pred odhodom je obvestil avstrijski zastopnik v Ljubljani pokrajinskega namestnika Ivana Hribarja, da je nemško prebivalstvo v obmejnem pasu zelo razburjeno in da avstrijska vlada ne jamči za osebo varnost potujočih dostojanstvenikov naše države. In res je bil vlak, s katerim bi se imeli naša ministra in pokrajinski namestnik vrnili, na pritisk obmejnega prebivalstva ustavljen, tako, da so se morali vrniti preko Ormoža. Ne le, da je to višek nramnosti z avstrijske strani, dokazuje ta slučaj, kako vzoren red vlada v Avstriji, kjer je vlada brez avtoritete. Sicer pa šilo za ognjilo! Naša vlada naj v odgovor na to ukine 10 km. obmejni promet, ki je le Avstrijem v korist!

JDS.

Demokratski družabni večer v Mariboru, ki je bil določen na 6. maja, je načelstvo mariborske demokratske organizacije z ozirom na to, da je za isti večer napovedal Sokol svojo akademijo, odgodilo na 10. junija. Ta dan se vrši demokratski družabni večer nepreklicno v obeh dvoranah Narodnega doma.

Mariborske vesti.

Maribor, 25. aprila 1922.

m V Mariboru se je mudil 24. t. m. bivši hrvatski ban dr. Tomljenović. Obiskal je tudi predsednika tukajšnje krajevnice organizacije demokratske stranke g. dr. Lipolda in g. dr. Smolako.

m Senator Vaelav Klofač v Mariboru. Jutri se pripelje v Maribor odlični češki politik in velik prijatelj našega naroda g. senator Vaelav Klofač. Natančneje poročamo o tem odličnem gostu v jutrišnji številki.

m Prebivalci Smetanove ulice nas prosijo, da javno vprašamo mestno upravo, ali spada tudi ta ulica pod Maribor ali ne. V celotnem Mariboru ni takšnega blata, pa nikdo še ni prišel na misel, da bi cesto enkrat posul. Potih pa morajo, če se vračajo ponoči od raznih opravkov (sej itd.) toniti v blato, ker vlada v ulici praveca egiptovska tema.

m Delavska deputacija delavnice južne železnice v Mariboru je te dni pod vodstvo poslanca Golouha posetila ministra za poljedelstvo, g. Ivana Pucija, ter ga zaprosila za intervencijo in podporo v akciji za zboljšanje gnojne položaja delavstva. Minister je obljubil, da se bo krepko zavzel za nje, ter si prizadeval, da izpolni njihovih zahtev.

trojico: prvi bog je vino, solnčna voda, drugi bog je pivo, kuhana voda in tretji ognjena voda, to je duša, prava duša: spiritus, alkohol, žganje. To posebno trojico častimo: spirit je glavni bog, vsi bogovi pa so vidljivi in jih lahko kupujemo...

Še vedno smo preveč praznoverni; tako praznoverje je tudi alkoholizem. Kakor hitro človek spozna, da je to praznoverje — pa trdim, da nas kliče dolžnost, da odpravimo to praznoverje. Treba se je že enkrat zoperstaviti degeneraciji z alkoholom. Danes je zaveden zdravnik, pravnik, duhovnik, učitelj, ki znanstveno misli in veruje v znanost — sploh vsak zaveden človek dolžan oznanjati z besedo in dejanjem, da je v interesu vsakega naroda: rešiti se alkohola.

Imamo napačen svetovni nazor, iščemo v življenju radosti in veselja — dobro, toda ne s pomočjo alkohola, ne v uživanju seksualnega nagona. Ne iščimo novih (!) bogov, bogov žen. Ali med moškim in žensko res ni nič drugega, kakor seksualen užitek? Kam pridemo s tem enostranskim življenjem?

Ni dovolj, če priporočamo svobodno ljubezen; predvsem je treba zahtevati ljubezen.

m Mariborski javnosti! Organizacija vojnih invalidov v Mariboru priredi v kratkem veliko ljudsko tombolo. Organizacija prosi vse p. n. mariborsko občinstvo, da blagovoli darovati po možnosti v to svrhu dobrovoljne prispevke. Odbor.

m Organizacija vojnih invalidov v Mariboru je izplačala vdovi Štor, kot nepreskrbljeni materi po svojem v vojni padlem sinu, K 300 podpore, ker se nahaja v najslabšem gnotnem položaju. Odbor.

m Sestanek zasebnih uradnikov in nameščencev. V soboto, dne 22. aprila se vsled nujnega zadržka merodajnih referentov sestanek ni vršil. Vsled tega se je ta sestanek preložil na poznejši čas in se bo dan vršitve pravočasno naznanil v listih.

m Ljudska univerza. V petek ob 1/20. uri v mali kazinski dvorani diskusijski večer o problemih filozofije. One, ki se zanimajo za aktualna modroslovna vprašanja, vabimo k udeležbi.

m Akcija za pomoč stradalajočim v Rusiji. Na sinočnji seji širšega odbora se je sprejelo več važnih sklepov, ki o njih še spregovorimo. Pododbor bo te dni razposlal nabiralne pole vsem uradom, večjim podjetjem itd. Vodja urada ali katera druga oseba naj vpiše na polo imena vseh nastavljenecv in pri izplačevanju mesečnih plač pobere od vsakega prostovoljen prispevek za stradalajoče Ruse. Upamo, da ne bo nikdo, pa naj so njegove gnotne razmere še tako neugodne, odbil prispevka za to človekoljubno akcijo. Na visokost zneska se ne bo gledalo; vsak najmanjši dar je dobrodošel. Po 1. maju se bodo pole s prispevki pobrale. Denar z dežele se lahko pošlje potem čekov ali nakaznic tukajšnjemu okr. glavarstvu z označbo »za stradalajoče Rusije«.

m Udruženje gledaliških igralcev Jugoslavije, katerega pokrovitelj je Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander I., bo o priliki poroke Njegovemu Veličanstvu poklonilo kot poročni dar umetniško izdelani album s slikami vseh udruženih igralcev Jugoslavije. Člane mariborskega pododbora je slikal fotograf Vladimir Vlašić, katerega umetniški atelje je v Gosposki ulici, in ki je izdelal slike točno po vzoru in v splošno zadovoljstvo.

m Jugoslovensko šumarsko Udruženje. Dne 4. maja 1922. se vrši ob 10% v Narodnem domu v Mariboru občni zbor gozdarskega društva v likvidaciji in ob enem ustanovni občni zbor »Jugoslovenskega šumarskega Udruženja, podružnica v Ljubljani«. Naslednjega dne, t. j. 5. maja napravijo udeležniki izlet v okolico Maribora, s katerim je združen ogled gozdov na Pohorju in nekaterih lesnoindustrijskih podjetij.

m Državni upokojenec! Vplačevanje in vpisovanje v Društvo državnih uslužbencev in upokojenecv, oziroma v Samopomoč se vrši v sredo, dne 26. t.

Spolnost na koncu le otopi človeka, napravi iz njega žival. Domnuanstvo se naravno konča z ogabljenjem in dolgočasnostjo.

V nasprotju s starimi ideali Koraka današnja družba s svojimi predstavitelji (Tolstoj, Björnson, Maupassant) k višji seksualni, obiteljski socialni nramnosti. Kako bomo dosegli te cilje? Z moralno samopomočjo. S samopomočjo zato, ker dandanes oficijalni voditelji družbe premalo skrbijo za te najvažnejše reči — ali pa nič. Družina, šola, posameznik morajo začeti z lastno izobrazbo. Samo na ta način, da se vsakdo in vsi zavemo, za kaj gre, se bomo odkrižali starih ideolov, mnogoženstva.

Če opazujemo življenje z globljega vidika, ne opazim razlike med umsko nadarjenostjo moža in žene. Mož je telesno močnejši, se razlikuje seksualno, ali umsko in čustveno je enak ženi.

Religija je rešitev problema večnosti ne le v teoretičnem, temveč tudi v praktičnem smislu; je življenje sub specie aeternitatis, je pozavestanje našega odnosa do sveta, pozavestanje življenjskega smisla; je istinitost, centralna in vodilna življenjska moč, težnja k novemu življenju, novim in višjim vrednotam.

m in v sredo, dne 3. maja; nadalje pa vsako prvo in drugo sredo v mesecu od 16. do 17. ure v poslopju glavne pošte, II. nadstropje, vhod v Stolni ulici. Tam dobijo upokojenecv, ki se niso vdeležili 22. t. m. obnega zbora, vsa njih zadevajoča pojasnila. V lastno in v korist svoje družine pristopite vsi v to svoje društvo. Tovariši in tovarišice! Težka leta smo prestali in še vedno spadamo v vrsto potrebnih, ali znano nam je tudi, da v Rusiji umira gladu milijone ljudi, ki v predzadnjem vzdihljaju še upajo na pomoč. Ves svet tekmuje da reši, kar se še rešiti da. Tudi naša država nabira pri vseh slojih z največjo vneto v to svrhu darove, in tem se pridružimo tudi mi po svoji moči. Ako rešimo le eno življenje, storili smo veliko delo. Pritrgajmo si par grizljajev na ta način, da darujemo od enega dneva draginjsko doklado, ali vsaj polovico v tako silno potreben in vzvišen namen, kakoršnega človeštvo še ni doživelo. Darovi se bodo pobirali v gori imenovanih dveh sredah s posebno polo.

m »Zdravniško društvo v Mariboru« je dvignilo zaporo nad blagajniškim zdravniškim mestom v Zidanem mostu, ker se je sporna zadeva z bolniško blagajno v Ljubljani poravnala.

m Zdravniško društvo v Mariboru ima v petek 28. t. m. ob 16. uri v kolo-dvorski restavraciji v Mariboru odbo-rovo sejo. Vsak član društva je dobrodošel.

m Dramatični odsek Sokola v Studencih priredi v soboto dne 29. aprila z začetkom ob 20. uri v Sokolskem domu v Studencih splošno priljubljeno veseligr v 3. dejanjih: »Pri belem konjčku«. Vsi prijatelji društva v Mariboru in okolici se vabijo k obilni udeležbi.

m Tekanje psov po parkih. Občinski svet mariborski je v svoji seji dne 31. marca 1922. sklenil: Da se varujejo nasadi v mestnem parku, se odreja, da se morajo voditi psi po mestnem parku na vrvi. Konjederec oziroma organi, katerim je poverjena tozadevna kontrola, morajo poloviti vse pse, ki bodo prosto tekali po mestnem parku. Posestnik dobi psa nazaj samo proti kazni 100 Din., ako pa se upira plačilu te kazni, se psa pobije. Kazen treba plačati na mestnem magistratu.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Torek 25.: »Pahljača lady Windermere«. Gostuje ga. Gusti Danilova, Ab. A.
Sreda 26.: Zaprt.
Četrtek 27.: Zaprt.
Petek 28.: »Prodana nevesta«. Premijera. Izven abon.
Sobota 29.: »Dedni logar«. Premijera. Ab. C.

Dramatična šola Narodnega gledališča. Pouk dramatične šole se vrši v ponedeljek, dne 1. maja ob 1/20. uri (ob 1/8. uri zv.) kakor vedno v mali kazinski dvorani.

Kultura in umetnost

x Gusti Danilova gost našega gledališča. Danes gostuje v našem gledališču v ulogi mrs. Erlynne v Wildeovi drami »Pahljača Lady Windermere« ena najboljših slovenskih in sploh jugoslovenskih gledaliških umetnic ga. Gusti Danilova, ki je poleg Danila sedaj še edina iz generacije Borštnikovcev. Gusti Danilova je nastopala v Ljubljani še v starem gledališču, bila je potem ena glavnih moči v vseh fazah razvoja ljubljanskega slovenskega gledališča ter je potem, ko se je pričel dvigati slovenski Trst, odšla v bivši Narodni dom v Trstu, kjer je igrala glavne vloge ter nekaj časa tudi sama vodila tržaško slovensko gledališče. Ko pa je tedanja strankarska strast ubila ljubljansko slovensko gledališče ter prizadejala slovenski gledališki umetnosti skoro smrten udarec, se je ga. Gusti Danilova napotila daleč preko morja v Ameriko, da tam propagira našo slovensko gledališko umetnost. Preživela je v Ameriki tudi svetovno vojno ter se komaj pred par leti vrnila nazaj v našo Ljubljano, ko je Jugoslavija zopet odprla bram naše orve

Talije. Sedaj je ga. Gusti Danilova članica ljubljanskega Narodnega gledališča in čeprav že v letih, še vedno mladostno sveža in popolna umetnica. Mariborski publiko je še docela neznan, razen seveda oni redkoštevilni, ki jo je videla v prejšnjih in najnovejših časih v Ljubljani. Prvoboriteljico naše gledališke umetnosti pozdravljamo najiskrenejše v svobodnem jugoslovenskem Mariboru ter ji kliče-mo: »Dobrodošla!«

x Novi občinski volilni red za Slovenijo je pravkar izšel pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani kot II. snopič Zbirke zakonov. Velja 4 Din. po pošti 25 para več.

x Novo beograjsko gledališče bo, kakor poročajo listi, v kratkem dogotovljeno. Manjka samo še centralna kurjava ter razsvetljava. Poleg lož bo imelo gledališče še 944 sedežev v parterju balkon, galerijo ter 150 stojišč. Otvoritev se bo vršila na slavnostni način najbrže o priliki kraljeve poroke.

x Proslava Silvia Pellica v Brnu. Brnsko češko gledališče uprizori v proslavo stoletnice, kar je bil slavni italijanski pisatelj Silvio Pellico zaprt v kazematah na Spielbergu v Brnu, njegovo znano tragedijo »Francesca da Rimini«.

x Interesantno literarno odkritje v Moskvi. V Moskvi so pri pregledovanju bivšega carskega cenzurnega arhiva našli doslej še neobjavljena dela Dostojevskega in Turgenjeva, katere je bila svoččasno cenzura zaplenila ter prepovedala tisk. Rokopisi bodo sedaj izšli v posebnih izdajah.

x »Faust« v Pragi. V Pragi vprizore te dni na nemškem in na češkem narodnem gledališču Göthejevega »Fausta«. Režijo v Narodnem divadlu vodi V. Novak.

x Nova državna opera v Berlinu. V Berlinu zgrade novo državno opero, ker stara ne odgovarja varnosti v slučaju požara in drugih podobnih nesreč.

Sport.

: SK »Korotan« sklicuje dne 29. t. m. izvanredni občni zbor, ob 20. uri v restavraciji »Maribor« z dnevnim redom: 1. poročilo predsednika in tehničnega odbora, 2. združitev SK »Korotan« z ISSK »Maribor«. Udeležba vseh članov SK »Korotan« neobhodno potrebna. Tajnik.

Objave.

§ I. Mariborski Bioskop. Danes torek, sredo in četrtek se predvaja v I. Mariborskem Bioskopu prekrasna drama »Griznja vesti« z Olaf Föns-om kot elitnim igralcem. Prekrasni posnetki, velikanski sujet in izborna igranje izkazuje ta film. Petek začne »Zagonetka sfinge«, pustolovna drama z Eller Richter v glavni vlogi.

§ Mestni kino »Od sovraštva do ljubezni«, prvovrstna drama v 5 činih z Francesco Bertini v glavni vlogi se predvaja v torek, sredo in četrtek.

Gospodarstvo.

g »Petovica«, usnjarska industrija d. d. na Bregu pri Ptuj, je imela svoj I. redni občni zbor dne 19. t. m. v prostorih ljubljanske kreditne banke v Ljubljani, kjer ima svoj sedež. Iz poslovnega poročila je posneti, da se to novo podjetje povsem lepo razvija. V prvem poslovnem letu se je razširila usnjarna za vegetabilno strojenje, ure-dila se je moderna tovarna za kromovo strojenje, tovarna za čevlje, oddelek za izdelovanje gamaš, torbic in fine galanterije. Že v prvem letu je podjetje napredovalo tako, da je moglo prevzeti veliko dobavo čevljev za našo vojsko. Izdelki gamašnega in galanterijskega oddelka so že dobro uvedeni v celi državi. Podjetje, ki je v začetku leta 1921. dajalo zaslužek 183 delavcem, je imelo koncem leta 1921. zaposlenih že 406 delavcev. Tovarna za čevlje je urejena za dnevno produkcijo do 1000 parov, tovarna za usnje more strojiti letno do 150 vagonov velikih kož, kromova stroarna do 150.000 drobnih kož; gamašni oddelek izdeluje letno čez 20.000 parov gamaš. Tako je tej domači industriji zagotovljena podlaga za nadaljni razvoj.

Po dotiranju rezervnega sklada, ustanovitve podpornega fonda za uslužbenec in zakonitih odpisov se je sklenilo, izplačati delničarjem 6% dividendo, to je 24 K na vsako delnico.

g Carine prost uvoz dinamo-motorjev, elektromotorjev itd. Po odloku C. br. 61602 so elektromotorji, dinamo-stroji iz tarifne številke 642 uvozne tarife prosti od uvozne carine, če jih uvozi industrija, obrtniki itd. za lastno potrebo in če se pri carinjenju predloži tozadevno potrdilo trgovske zbornice, da so ti stroji zares za lastno potrebo dotičnega uvoznika. — Po pripombi k tarifni številki 642 pa so taki motorji in stroji prosti od carine samo, če se predloži potrdilo ministrstva za trgovino in industrijo, da se taki predmeti ne izdelujejo v državi. Ker si ti dve določbi navidezno nasprotujeta in si niti uvozniki niti trgovske zbornice in carinski organi niso bili na jasnem, ali je za carine prosti uvoz zadostno potrdilo trgovske zbornice ali pa se mora predložiti razven tega še potrdilo ministrstva za trgovino in industrijo v Beogradu, je na intervencijo trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani generalna direkcija carin dala carinarncam sledeča navodila in pojasnila: Odlok Ekonomsko-finančnega komiteja C. br. 61602 od 22. septembra 1920, ki

je po členu 130 ustave uzakonjen, ostane neodvisen od spremenjene in dopolnjene splošne carinske tarife v polni veljavnosti. Zaradi tega zadostuje, da uvozniki, ki so označeni v točki 1. omenjenega odloka (industrija, obrtniki, kmetovalci itd.) pri uvozu dinamo-strojev, elektromotorjev itd. predložijo samo potrdilo trgovske zbornice, odnosno kmetijske podružnice, in se jim morajo stroji na temelju tega potrdila na carinarnici odpraviti prosto od carine. To ugodnost uživajo tudi samoupravna telesa (občine, okrajni itd.). Potrdilo ministrstva za trgovino in industrijo, da se taki stroji in motorji ne izdelujejo v državi, morajo v svrhu oprostitve od carine predložiti oni uvozniki, ki niso industrijalci, obrtniki ali kmetovalci, torej vsi oni, katerim trgovske zbornice v zmislu odloka C. br. 61602-20 ne smejo izdati v tem odloku predpisanega potrdila (n. pr. trgovci itd.).

g Vrnitev obveznic predvojnih posojil kraljevine Srbije in Črne gore. Gospod minister financ je s svojim rešenjem DBR 5467 z dne 22. marca t. l. v svrhu restitucije obveznic predvojnih dolgov Kraljevine Srbije in Črne gore, katere so se za časa vojne izgubile in bile odnešene s teritorija okupirane Srbije in Črne gore, odredil, da

zainteresovani naši državljani najdalje do 30. aprila t. l. vložijo prijave Generalni Direkciji Državnih dolgov v Beogradu, s sledečimi podatki: 1. Ime in priimek lastnika izgubljenih obveznic. 2. Poklic. 3. Mesto stanovanja, (točen naslov). 4. Vrsta pojedinih izgubljenih obveznic, serija in številka ter nominalna vrednost vsake obveznice. 5. Kje se je pred vojno vršilo izplačevanje zapadlih kuponov. 6. Kdaj so se obveznice s kuponi izgubile, pod katerimi okolnostmi. 7. Da-li je do sedaj kaj napravljeno, da bi se obveznice našle in s kakim rezultatom. 8. S čim more dotični dokazati lastništvo izgubljenih obveznic. V prijavah se ima odgovoriti na vsa vprašanja. Nepopolne ali po odrejenem roku vložene prijave se ne bodo vzele v ozir. Iz Generalne Direkcije Državnih dolgov DBR 5467 z dne 22. marca 1922 v Beogradu.

g Mariborsko-sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 21. t. m. se je pripeljalo 175 svinj in 2 kozliča. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad K 300—500; 7—9 tednov stari 600—900; 3—4 mesece stari 1000—1200; 4—6 mesecev stari 1300—1400; 8—10 mesecev stari 1600—2000; polpitani žive teže kg K 58—60; kozlički komad 200 K.

g Industrija cementa v Jugoslaviji je bogato razvita. Produkcija presega

domačo uporabo. Imamo tovarne za cement: v Bevsinu (Srem), ki izvajajo 31000 vagonov cementa in zaposluje 800 delavcev; delniško družbo »Split«, ki proizvaja 20.000 vagonov in zaposluje 100 delavcev; delniško družbo »Dalmatija« v Šušterju pri Splitu (15.000 vagonov Portlanda); tvornico »Adrija« v St. Kajo pri Splitu (8000 vagonov Portlanda); tvornico »Croatia« v Podsedu pri Zagrebu (7000 vagonov); v Ripanju pri Beogradu (1000 vagonov); v Popovcu v Srbiji (največja srbska, 4100 vagonov); v Raliji pri Beogradu (3600 vagonov); jadranska deln. družba za cement (250 vagonov); v Zidanem mostu (2500 vagonov, 200 delavcev); v Trbovljah (2000 vagonov); v Bakru (2400 vagonov Portlanda).

g Ponovno podražanje sladkorja se povzročile kartelirane tvornice sladkorja, ker so ponovno povišale cene za 20.000 K pri vagonu (2 K pri kg).

g Nerazbitno (prozorno) steklo je izdelal neki češki steklar. Vrše se polkusi, ki kažejo, da se to steklo uporablja ter kljubuje najmočnejšim udarcem. Steklena žarnica, iz primerne višine na tla vržena, se ne razbije in ne poči. Steklene krogle se bodo lahko rabile na biljardu. Izum bo na jesenskem velesejmu v Pragi razstavljen.

GOSPODARICA SVETA.

Avanturističen roman. Spisal: Karl Figdor, Prevajal: R. R. (Dalje.) (62)

Tu je sovražnik! Ga je li njeno smrtno sovraštvo privleklo sem? Naravnost v njene roke!!

Sobna vrata se nenadoma odpro. Mitja se je vrnil. Pozdrav mu zamre na ustnih, ko zagleda Mavdo tako čudno spremenjeno.

Kaj vam je gospa Mavda...! zamrmra prestrašen.

Mavda ga pogleda z naglim hitrobežnim pogledom. Potem ve: ura je prišla.

Ura odločitve za obadva.

Mitja, zasepeče in njen obraz je ves siv od razburjenja in muke.

Mitja... S poslednjim nadčloveškim naporom se pomiri.

Mitja... pridi bližje... Pridi... čisto k meni... Človek, ki je umoril Allana Stanleyja je tu... Nestvor, proti kateremu se borim s poslednjim ostankom moje moči, ta nestvor se nahaja tu preko v Veveyu... pripravljajoč nov zločin. Preostaja mu samo še eno: umoriti mene. Potem bo svet varnejši pred Allanovo idejo.

Njene oči žare v divji, nepopisni žej po osveti... Zdi se ji kakor da bi ji prihajal iz grla tuj, mrzel glas. Mavda, ah Mavda, ona nedolžna deklica nekoč, katere srce je bilo odprto za vse dobro, katere beseda ni mogla izreči laži, katere duša ni mogla spočeti niti najmanjše hudobije... tista Mavda od nekoč že davno ne živi več. Obupana, v globino duše zadeta žena je, ki se brani, ki prehaja v napad proti roparju svoje sreče.

Nič več ne ve kaj počne. V njej se bode skrivnostne sile, v njenem duhu se zgrinjajo plameni globokoga, neskončnega globokoga sovraštva.

Mitja! zasepeče znova. »Obljubi mi, da me ga rešiš... Da baron Murphy... razumeš!... jutri ne bo več živ!!«

Mladenci se zazre vanjo strd od bolečine... brez čuten... prestrašen... in vendar poln veselja.

Kliče ga! Mavda ga kliče!!

Ali mi moreš to obljubiti? njena vroča roka pri-
tne njegovo...

»Mitja, moj ljubi... ljubi Mitja!«
Padel ji je pred noge. Njegove čiste deške oči zro vanjo v vsej svoji fanatični požrtvovalnosti.
»Hočem!« krične svesčano.
»Mitja...!« vrisne Mavda.
In stisne ga k sebi, divje... skoro blazno.

79.

— Mitja koraka odločno navzdol po parku. V njegovem bledem obrazu igra odsev odločnosti.

Takoj mora izvršiti svoj posel!
Danes se... Se danes...

Ko dospe do vrtnih vrat mu pride nasproti hotel-ski sluga iz Veveja. Sluga sname čepico ter vpraša:

»Ne stamuje tu gospod Mitja Šutjakov?«

Mitja se prebudi iz svojih premišljevanj.

»To sem jaz...«

Sluga mu izroči pismo ter odide nazaj proti mestu.

Mitja čita...

»Dragi sin...!«

V njem se prebudi divje veselje, vroč občutek čreče. Njegov oče — —!! On ima očeta!! Ni li njegov oče že zdavnaj mrtev?

Znova dvigne pismo, da ga prečita do konca. Kje je ta njegov oče? Kdo je!! Kje čaka nanj?

»Baron Murphy... Vevej...«

Pred Mitjo se vse zavrti. Krik mu zamre v grlu še neporojen. Iz prs se mu izvije samo grgranje.

Murphy, Allanov morilec... Murphy, ki ogroža Mavdo, ljubljeno Mavdo... je njegov oče...!!

Kje je izhod iz tega virvajata?

Kje je rešitev pred samimi seboj...?

Mitja plane brez cilja tja ven... ven...

Kakor, da hoče ubežati sam pred seboj...

— Cez nekaj ur prinese neko dekletce Mavdi pismo. Ko ga odpre ji pade pred noge mal listič.

»Mavda... Svojega lastnega očeta ne morem umoriti! Odpusti!« je napisano na njem z Mitjovo pisavo.

Priloženo pismo je Murphyjevo.

— Mavda strmi še vedno kakor hipnotizirana v pismo. Pred njenimi očmi plešejo iskre.

Mitja! Njegov sin!

Sin človeka, ki je uničil njeno življenje, ki je umoril Allana — — —

Mavda se opoteče. Išče opore.

— Kje je ostal Mitja! Je li odšel k njemu — k svojemu očetu — k — Murphyju?!

Skoro na cilju osvete je. Že se pripravlja na zadnji udarec. Vse je izgubil morilec, kar je dajalo ceno njegovemu življenju.

Ali naj dopusti, da mu usoda kljub vsemu pomore do zmage? Da postane njegovo življenje že srečnejše, kakor je bilo kdaj poprej? V stiski in samoti, katero ga je bila naglala se je bil domislil, da živi še nekje kri njegove krvi, meso njegovega mesa. Ona sama mu je pomagala do te sreče!

Ure teko.
Ze se zgrinja mrak.
Tedaj odpre Mavda počasi predal pisalne mize ter vzame iz njega majhen samokres.
»Jaz sama bom izvršila obsodbo!«
(Konec prihodnjice.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Na prodaj lahki avto (Oppel-Wagen), Fračko, Pobreška cesta 2. 630 3-2

Proda se mali Adler pisalni stroj, skoro novi, Vicel, Glavni trg 5. 629 3-2

Proda se: Kompletna postelja in omara iz trdega lesa, omara iz mehkega lesa, velika figura z zrcalom, platnene rjuhe, zlata moška ura in veliko stensko zrcalo. Prešernova ul. št. 24, Zidansek. 634

Slamo, seno, krompir in drva ima za prodati Andrej Oset, Matibor, Aleksandrova cesta 57. Telefon 88. Kupiti vse vrste deželnih pridelkov. 600 10-6

Proda se stenski telefon. Naslov pove uprara.

Dva

krepka fanta

se oddata kot lastna: prvi ji star 8, drugi 10 let. Opravljata vsako delo. Naslov: Mlin v Pekrah št. 23.

Noben strup! Nobena kemikalna očetna kislina! Samo zdrav garantirano dober

namizni ocet

predaja na veliko in drobno najmodernejša avtomatična tovarna za ocet

Srečko Schmidt, Maribor. Koroska cesta 15.

Vsaka gospodinja, kateri je mar za zdravje njene družine, bo zahtevala povsod samo pristni Schmidt-ov ocet. 479 10-9

PREDNAZNANILO!

Velika prodaja

se vrši radi prezidave in povečanja trgovine pri trrdki

Franc Mastek

na Glavnem trgu št. 16. — Prodajalo se bo

do 30 odstot. pod faktično ceno

vsakovrstno sukno, platno in sploh vse manufakturno in modno blago. — Vsak naj si ogleda od 1. maja dalje na novo ocenjeno blago v izložbah in trgovini ter se bo tako sam najbolje prepričal. — Ne odlajajte niti dneva, dokler je še bogata izbira.

Velika prodaja traja samo od 1. do 22. maja t. l. in sicer od 9. do 12. ure dop. in od 14. do 17. ure pop.

Se priporoča

633 4-1

Franc Mastek, manufakturna in modna trgovina, Glavni trg 16.